

hát csak a legteljesebb testi és lelki kondícióban, e kondíció lehető megőrzésével és csakis a legracionálisabb időbeosztás mellett tudja teljesíteni s ezért saját énjének, erősségének, gyengéinek legyökeresebb ismerete mellett iparkodott élete folyását úgy irányítani, hogy rekordteljesítményei lehetővé váljanak.

Csak olyan dolgokkal foglalkozott, amelyeket saját maga talált ki s érlelt ki, elméleti és gyakorlati téren egyaránt. Saját szavai szerint annakidején, amikor a gyárba belépett, olyan területen kezdett dolgozni, amelyről *egy szót sem tanult*. Nem érdekelte az olyan munka, amelynél előbb másoknak kötetekre terjedő munkáját kellett volna áttanulmányozni. Ha ilyenre fordult a beszélgetés, fölkelte és kiment.

Egy alkalommal felkérték Bláthyt, hogy a világsakkbajnokkal, Laskerrel mérkőzzön. Ő a kérés teljesítését megtagadta, mert Lasker az összes kezdéseket ismeri és megtanulta, viszont ő, Bláthy, erre nem vállalkozik. Ellenben hajlandó Laskerrel mérkőzni, ha a figurákat a megszokottól eltérően állítják fel, ami általa a betanult kezdetek nem használhatók s így mindketten önmagukra, saját tudásukra, képességeikre vannak utalva.

Testi állapota megővására iparkodott mindent távol tartani magától, ami *csak* testi fáradtságot, lelki depressziót okozhatott, ellenben szívesen vállalta a testi fáradtságot, ha az a munkából való kikapcsolódás révén felüdüléshez, a munkakészség növeléséhez vezetett. Hihetetlen akaraterővel kényszeríti magára helyesnek vélt felismeréseit. Az érzelmeiket távol tartja magától. Mások dolgával nem szívesen törődik. Vasakarattal uralkodik idegei és teste felett. Nem akar megöregedni. Autójából fiatalosan ugrik ki, nem túri, hogy a műhelyben egy szerelőállványra való felmenetel, vagy leszállás közben segítsenek neki. Az 1910-es évek elején egészségi állapota nem volt kielégítő. Többször előfordult, hogy műhelyi sétája közben, a kalauzoló mérnökhöz azzal fordult, hogy: *kérem, vezessen fel az irodámba, rettenetesen szédülök*; de azért másnap a rendes időben végezte rendes munkáját, sőt néha folytatta az előző nap abbahagyott műhelylátogatását is.

Szaktudásának művésze volt. A munka szépségét — lett legyen az egy elegáns szerkezeti megoldás, vagy egy szépen megépített gép, vagy annak bármely kicsiny alkatrésze, — ha szépen, pontosan, jól volt elkészítve, végtelenül tudta élvezni. Bosszantotta az izzadtságzagú munka, a rutinszerűen végzett munka s méregbe hozta a lomposág. Ilyenkor hangját fölemelte s éles is tudott lenni. Általában az elegánsat, a szépet, a szellemeset, a stílust minden téren szerette, s amennyiben tőle függött, magára nézve is kötelezőnek ismerte. Mind személye külsőségeiben, mind az érintkezés módjában mindig kifogástalan, mindig tiszta iparkodott lenni. Ruházkodásában mindig megtalálta az egyszerűt, az egyéniségéhez illőt. Ki ne emlékezne panamakalapjára, kéki-vászonruhájára, világosszürke pantalonjára?

Életmódját kristálytisztává, egyszerűvé tette az, hogy egész hihetetlenül puritán volt és mindig igazat mondott. Egyetlenegy számot nem ejtett ki úgy, hogy ne lett volna meggyőződve annak helyességéről.

A pénzt nem becsülte s könnyen adta ki. 1887. február 6-án, tehát olyan időpontban, amikor a Bláthy-nevet keres a világon már mindenki ismerte, ír levelet Turinból főnökének, Ziperovszkynak s felkéri, hogy a közelgő márc. 1. a Ganz-féle újév alkalmából az igazgatóságnál kellő nyomtatékkal képviselje azt a kérését, hogy fizetésben, a villanyos osztályon alkalmazott legjobb fizetésű mérnökkel egyenlő elbánásban részesüljön. Megjegyzi, hogy úgy gondolja, ez egy 40%-os emelést jelenthet.

A pénz kellett neki, de nem ez volt, ami mozgatta.

Bláthy Ottó Titusz a szó igazi értelmében tudós és művész volt egy személyben. Sikereit annak köszönheti, hogy amint egész életében, úgy az induláskor is megtalálta a célhoz vezető, képességeinek legjobban megfelelő utat s elhajlás nélkül követte azt egész életén keresztül, szabad játékot engedve a benne erősen kifejlődött becsvágyának, sikerre vágyásnak, minden tudós és művészmunka indítójának és kifejlesztőjének. Ha a becsvágyhoz és sikerre vágyáshoz harmadiknak még a hiúság is társult volna, akkor nem veszett volna el Bláthy sok-sok nagyjelentőségű felfedezésének elsőbbségi dicsősége a magyar elektrotechnika számára.

Meséljen ez a síremlék a messze jövőben egy lángelméjű magyar mérnöknek az emberiség javát szolgáló felfedezéseiről, fáradtságot, pihenést nem ismerő munkájáról és arról az elismerésről, hogy a jól végzett munka nyugodt lelkiismeretével, a kortársak szeretetétől, tiszteletétől körülvéve hunyta le szemét.

Vitéz ifj. Bánó Lehel Közlönyünk f. évi 37—38. számában megjelent cikkére vonatkozóan alábbi nyilatkozatának közlésére kérte fel szerkesztőségünket:

Tudomásomra jutott, hogy *Budapesti Thermák* című cikkem sajnálatos félreértésre adott alkalmat.

A cikk egyedüli célja az volt, hogy osztónzó adatokat szolgáltatson annak a szociális törekvésnek, amely a főváros még mindig sok feleslegesen elfolyó melegvizét minél gazdaságosabban kívánja felhasználni. Nem akart az szakcikk lenni; nyilván az i. t. Szerkesztőseggel sem fogta fel annak; hiszen e téren nem vagyok szakember. Csak színes elme-futtatás volt, amely így nyilván nem állhatja meg teljesen helyét a tárgyias tudományosság mériégén. Azt is érzem, hogy a tárgyalás lendülete két ponton sodort el a szigorú tárgyyszerűségtől. Az egyik az, hogy a geológia fogalmát szinte a világkeletkezés szemszögébe helyeztem ki, ahol úgyszólván minden tudomány az ignoramus et ignorabimus kilátástalan ködébe vész. Ez az egyoldalú beállítottság mindenestre alkalmat adhatott a félreértésre, mert oly benyomást kelthetett, mint hogyha megállapításaim az azóta kifejlődött és nagyszerű eredményeket felmutató, mai geológiai tudományra is vonatkoznának. A másik pont pedig az, hogy az anyagok folytonos vegyi átalakulásának talán túlzott jelentőséget tulajdonítottam.

Mindenesetre nagyon sajnálom a félreértést, mert tőlem, mint kezdő cikkírótól és mint régi sportember-től, akinek a fair play volt egész életében a jelszava, teljesen távol állott az olyan magas fokon álló tudomány bírálatától, amilyen a geológia.

Fogadják, igen tisztelt Szerkesztőség, őszinte tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1941 november 7-én.

vitéz ifj. Bánó Lehel.

SZAKIRODALOM.

Kislakásos családi házak mintatervei. Kiadta a Fővárosi Közmunkák Tanácsa Budapest, 1941.

Az építető kisember segítségére kívánt sietni a Közmunkák Tanácsa, mikor kis családi házak ideális típus-terveire pályázatot hirdetett és annak eredményét — 42 díjazott tervet — könyv alakban kiadta. A családi ház utáni vágy, megszületésének pillanatától kezdve, mellé áll a városi telepen saját otthonra vágyó embernek. A könyv részben *dr. Bierbauer Virgil* minden fontos körülményre kiterjedő gondos fogalmazásában sorra veszi az építkezés különböző fázisainak megfontolni és tennivalóit. Tanácsot ad a telekvásárlásra, ismerteti az engedélyezési eljárást, bevezeti a laikus építetőt a tervezés, művezetés és elszámolás műhelytitkaiba. *Zrinszky József* finomtechnikájú átrajzolásában következnek ezután a tervek, amelyek különféle építési módok szerinti háztípusokra adnak példát. A könyv végén szerkezeti részletrajzokat s az épület kényesebb részeinek helyes szerkezeti megoldásait találjuk.

A szöveg számol azzal, hogy adott esetben a títustervek egyike sem építhető fel változtatás nélkül és ezért körültekintő gondossággal ad tanácsot a laikus építetőnek az áttervezésre. Bár fontosnak tartjuk, hogy az építető a tervezés alapfogalmairól tájékozott legyen, nem bízunk az ilyenforma használati utasítás eredményességében. Alapos az aggodalmunk, hogy a jó terven a laikus beavatkozás csak rontani fog, sőt — elég tapasztalat van erre — éppen azt fogja kihagyni belőle, ami jó, gazdaságos vagy csinos. Véleményünk szerint a títusterveket beadvány formájában, készen kellene rendelkezésre bocsájtani, amire az építési engedély egyszerűsített eljárással, soronkívül kiadható volna, a részletrajzokon, vagy akár az egész terven feltüntetve, hogy melyik iparos szállítja szabott áron.

A tervek bírálatára nem a mi feladatunk. Mégis meg kell jegyeznünk, hogy nem találjuk meg bennük kielégítően a feladat nagy fontosságának felismerését. A tervezők figyelmét főképp a formai kialakítás köti le, de a lehetőségek feltárására s ezzel kapcsolatban éppen az életformák módosítására, javítására kevés a javaslat. A tervek általában nem

tőrekszenek arra, hogy a kis családi otthon kereteit az adott lehetőségekkel kibővítsék a kert, az udvar belekomponálásával. A belső és a külvilág térbeli, építészeti egybehangelését alárendelik az alkalmazni óhajtott kész formáknak. Bármily szépek és sikerültek is az egyes tervek — a művészi készségben nincsen hiány — összességükben hiányzik belőlük a stílusegység, valamint alapvető, közös állásfoglalás, életstílus, amely a formákat létrehozza és magyarázza.

Utóbbi igényünk fennáll az egyetemes magyar építőművészettel szemben is, hiba volna tehát, ha a könyv fogytékosságául rónánk föl. A könyvre szükség volt és örömmel üdvözöljük. *Vitéz Irsy László* előszavában közreadásával a Közmunkák Tanácsa meginduló programjának első lépését jelenti be. Bizunk benne, hogy nemsokára újabb és hatékonyabb támogatásban is részesül a sokezer kistökéjű építető és vele a családi otthon teremtésének csaknem mindennél fontosabb ügye.

Iff. Lechner Jenő.

Egyleti közlemények.

TERVPÁLYÁZATI EREDMÉNYEK.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet balatonkenesei, balatonlelleai és máriabesnyői tanoncüdülőjének zártkörű tervpályázatán a következő sorrend állapított meg:

a) Balatonkenesei tervpályázaton:

1. dr. Szendrői Jenő,	5. Sárkány István,
2. Hegedős Károly,	6. Lehoczky György,
3. Acsay László,	7. dr. Bierbauer Virgil,
4. Pesti Tibor.	8. Freesz József.

b) Balatonlelleai tervpályázaton:

1. Janáky István,	4. Rátz György,
2. Árkay Bertalan,	5. Klemens Antal,
3. Nitsch Lőrinc,	6. Henny Ferenc.

c) Máriabesnyői tervpályázaton:

1. Németh Pál,	4. Lechner Lóránd,
2. Paulovits László,	5. Szabó Jenő.
3. Szabó László,	

A Thaly Kálmán-utcai csőhálózati ügyeletes telep tervpályázatán

Díjat nyertek: *Goszleth Lajos*, *Kovács Ferenc*, *Szabó László* és *Weichinger Károly* tervei.

Megvették: *Drucker Miklós*, *Károlyi Antal*, *Kéri Gyula*, *Koromzai Vilmos*, *Laurenszky Gusztáv*, *Várallyay Sándor* és *Zombory József* terveit.

A győri rendőrségi székház tervpályázatán

- I. díjat nyert: *Németh Pál*.
 II. díjat nyert: *Lakatos Kálmán*.
 III. díjat nyert: *Hanak Pál*.

Megvették: *Weichinger Károly*, *Goszleth Lajos* (A jelű tervét), *Kovács Ferenc*, *Tóth Kálmán*, *Nitsch Lőrinc* és *Heim Ernő* terveit.

Dicséretet nyertek: *dr. Árvay József*, — *Goszleth Lajos* (B jelű terve), — *Katona Dezső*, — *Kovács Gyula Lajos* és *Vidos Zoltán*, — *Laurenszky Gusztáv*, — *Paulovits László* és *Vaits Sándor*, — *Pavetits György* tervei.

Tudósítás a választmány 1941. évi november hó 6-án megtartott (780.) rendes üléséről.

Dr. Frohner József főtítkárral jelentette, hogy a jubileumi előadásorozat zavartalanul folyamatban van s nyilvánosságának fokozására külön lépéseket tettünk a sajtónál és a rádiónál. Sajnálattal jelentette, hogy *vitéz Guothfalvy Dorner Zoltán dr. f. hó 7-ére* hirdetett előadását családi gyászára való hivatkozással lemondta. Jelentette továbbá, hogy a jubileumi közgyűlésen, melyet e hó 19-ére terveztünk, felkérésünkre a Széchenyi emlékbeszéd megtartását *dr. Varga József m. kir. iparügyi miniszter úr* volt szíves vállalni.

A jubileumi előadásorozatot könyv alakjában is megörökítjük, melynek szerkesztésére és sajtó alá való rendezésére *Feyér Gyula* szerkesztőt kértük fel. A közgyűlési beszámolókat az *Ertekezések, Beszámolók* című füzetekben

szándékozunk nyilvánosságra hozni. A jubileumi közgyűlés tárgysorozatán van a jubileumi emlékérem kiadása.

A választmány határozata értelmében a közgyűlésen a jubileumi emlékéremet következő tagtársainknak adományozzuk: *Herrmann Miksa*, *Buday Béla*, *Wälder Gyula* és *Pap Ferenc* egyeletünk volt elnökeinek, *Balla Pál*, *Schilling Zoltán, dr. Szabó Gusztáv*, *Thoma Frigyes* és *Majorossy Gyula* volt főtítkároknak, *Lósy-Schmidt Ede dr.*, volt könyvtárosnak, továbbá *Biró Zoltán* elnökünknek, *dr. Frohner József* főtítkárnak, *Schulek János* igazgatónak, *Feyér Gyula* Közlönyt szerkesztőnek, *Marék László* helyettes igazgatónak és *Hoepfner Guidó* tagtársunknak.

Jelentette továbbá a főtítkárral, hogy az út-, vasút- és hidépítési szakosztály *Ruzitska Lajos dr.* könyvtárosunknak a jubileumi előadásorozat alkalmával e hó 5-én tartott előadásával kapcsolatban határozati javaslatot fogadott el. A javaslatban foglaltaknak előkészítésére a választmány kis számú bizottság összehívását határozta el. A székesfővárosi mérnökök továbbképzésével kapcsolatban jelentette, hogy a tanulmányi bizottságba Egyeletünk a főtítkárral és a szakosztályi elnököket küldötte ki. Az első előadást egyetemes szakülésnek tervezzük, mely alkalommal nagyobb nyilvánosságról is gondoskodnánk, ez alkalommal az előadások rendszerét egy fővárosi előadó ismertetné. Egy-egy általános jellegű előadás után a megfelelő tárgykörből részletkérdések ismertetése következnek.

Schulek János igazgató bemutatta *Pap Ferenc* volt elnökünk arcképét, melyet *Laszgallner Oszkár* műegyetemi intézeti tanár festett meg. Az arcképet az olvasóteremben fogjuk elhelyezni.

Dr. Ruzitska Lajos könyvtáros javaslatára a választmány elhatározta a Mérnöki Továbbképző Intézetben elhangzott előadásokat tartalmazó könyvsorozat beszerzését.

Végül a főtítkárral ismertette *dr. Ruzitska Lajos* indítványát, melyben javasolta az Egylet 75 éves fennállása alkalmára annak az épületnek emléktáblával való megjelölését, melynek helyén az Egyesület első helyisége megalakulásától kezdve négy évig volt. A választmány *Schulek János* igazgatót kérte fel az emléktábla elkészítésével és felállításával kapcsolatos kérdések előzetes tanulmányozására.

A választmány új rendes tagokul felvette *Ecsödi Tibor* okl. gépészmérnököt, *Dénes Emil*, *Dobos István*, *Dudinszky Alajos*, *Honti Gyula*, *Zimányi László* okl. mérnököket és *Graul Róbert* okl. bányamérnököt.

Vitéz Gyimesi János.

A november hó 8-iki társasösszejevetel ismét szép számú közönséget vonzott. Az előadás előtt *Hock István* háznagy, az előadó, *dr. Cholnoky Jenő* egy. ny. r. tanár mérnöki munkásságát méltatta. *Dr. Cholnoky Jenő* számos vetített kép kíséretében Oroszország földrajzi kialakulását ismertette és egyúttal rámutatott a most folyó háború alakulásának és a földrajzi viszonyoknak az összefüggésére. A nagy tetszéssel fogadott érdekes előadásért *Schulek János* igazgató mondott köszönetet és bejelentette, hogy a legközelebbi társasösszejevetel időpontja december hó 13-ika lesz. Az előadás után a társaság a szokottnál rövidebb ideig maradhatott együtt a jobbra hajtás előestéjén életbe léptetett forgalmi korlátozások miatt.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS A MÉRNÖKI TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZET KIADVÁNYAIRA.

A József nádor Műegyetem Mérnöki Továbbképző Intézete az 1941. évben tartott tanfolyamainak előadásait nyomtatásban is megjelenteti 14 kötetben. Az egyes előadások külön füzetben is kaphatók lesznek. A füzetek előreláthatólag a f. év végéig meg fognak jelenni. Az egyes kötetek és füzetek címét és árát az alábbi összeállítás tartalmazza. A kívánt füzetek vagy kötetek postai levelezőlapon megrendelhetők a Mérnöki Továbbképző Intézetnél. Címe: Budapest, XI., Műegyetem-rakpart 3. Központi épület alagsor 70. Távbeszélő: 259—511. A feltüntetett árak